

ЗНАЧЕННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ У ВИХОВАННІ ПАТРІОТИЧНИХ ПОЧУТТІВ ОСОБИСТОСТІ

Олена Завальнюк
Київ

Сучасне українське суспільство як ніколи потребує не тільки високоосвічених, але й патріотично налаштованих громадян. Спорт як фізична, виховна й ігрова діяльність покликаний формувати патріотичні почуття особистості. У її патріотичному вихованні велике значення також мають різні форми фізкультурно-масової роботи, спрямованої, крім іншого, і на формування й розвиток морально-вольових якостей індивіда, генерування у нього досвіду служіння вітчизні та готовності до її захисту. Водночас патріотизм може бути сформований лише внаслідок цілеспрямованого впливу на свідомість людини, її емоційно-вольову сферу, з одного боку, та як продукт самореалізації особистості – з іншого.

Головною цінністю спорту є свобода самореалізації особистості в такій проекції культури, як змагання вмінь і можливостей людської тілесності та розуму. Серед ціннісних орієнтацій особистості у спорті особливе місце посідають соціальне благо, моральне добро, естетичні характеристики. Значна роль належить спрямованості особистості на самовиховання, самовдосконалення, самоподолання, а отже, на самореалізацію і самоствердження. На сучасному етапі становлення української державності патріотизм як ціннісна орієнтація у спорті набуває особливого значення у зв'язку з потребою захисту економічних, політичних і соціокультурних інтересів країни в різних світових процесах.

Ключові слова: людина, освіта, культура, спорт, фізична культура, патріотичне виховання, патріотизм.

Однією з найбільш важливих складових виховання патріотизму особистості є фізичне виховання. В педагогіці чітко визначена його мета – зміцнення здоров'я, підготовка людини до праці, оборони, формування сили, швидкості, витривалості, спритності. Фізкультурно-спортивна діяльність припускає інтеграцію якостей особистості, яка містить у собі внутрішню свободу, гідність, любов до Батьківщини, повагу до влади, дисциплінованість, прояв патріотичних почуттів, культури міжнародного співробітництва. За сучасних умов фізкультурно-спортивна діяльність повинна передбачати не тільки розкриття особистісного фізичного потенціалу людини, але й її розвиток в інтелектуальній, творчій та соціальній сферах, оскільки суспільство потребує людей освічених, з високим рівнем інтелектуальних здібностей, з творчими задатками до діяльності.

Спорт і фізична культура є важливою складовою загальної культури будь-якого розвиненого суспільства. Вони є об'єктивними потребами суспільства й особистості, соціальними цінностями, важливими елементами культури, які сприяють зміцненню здоров'я (як фізичного, так і духовного) кожної людини і приводять до оздоровлення всієї нації. Саме інтеграційні, духовно-фізичні можливості спорту, освоєння людиною комплексу її ціннісно-діяльнісного потенціалу все частіше розглядаються як потужний чинник оздоровлення людини, її самовизначення в сучасному світі, самореалізації у сфері освіти, праці, дозвілля, а отже, і в прогресі суспільства в цілому.

Основний напрям сучасної педагогіки з позицій соціогуманітарної освіти, на думку багатьох учених, полягає у переході на принципи здоров'язберігального і здоров'яформувального підходів, в основі яких лежить системно-діалектична соціокультурна парадигма, яка пояснює явища культури як механізм захисту людського життя за допомогою перетворення всіх систем організму культурними зразками соціалізації. Вивчення підходів до визначення понять «спорт» і «фізична культура особистості» дозволяє розглядати їх як соціально детерміновану складову загальної культури людини з її громадянськими почуттями, яка є якісним, системним, динамічним станом, що характеризується певним рівнем спеціально утвореної фізичної досконалості, мотиваційно-ціннісних орієнтацій і соціально-духовних цінностей, набутих у результаті

виховання й інтегрованих у фізкультурно-спортивній діяльності, культурі способу життя, духовності і психофізичному здоров'ї (Ovchynnykov 2006) [1].

Слід зазначити, що фізична культура представлена як у школі, так і у вищих навчальних закладах як навчальна дисципліна і як найважливіший компонент формування цілісного розвитку особистості студента. Як складова частина загальної культури, вона входить обов'язковим розділом у гуманітарний компонент освіти, значущість якої виявляється через гармонізацію духовних і фізичних сил особистості. Взагалі спорт визначають як фізичну, виховну та ігрову діяльність. При цьому конкретний набір указаних характеристик у різних авторів різний. Але формування патріотичних почуттів особистості відбувається у контексті виховної діяльності. Російський дослідник М. Пономарьов вважає, що спорт – соціальний інститут виховання, який має характер ігрової фізичної діяльності, яка пов'язана із зіставленням рівня розвитку фізичних і духовних здібностей (Vyzytej 1986, p. 13) [2].

Спорт, як чинник виховання патріотизму, необхідно розглядати крізь призму патріотичного виховання, яке є складною керованою системою, що складається з розмаїття взаємопов'язаних між собою елементів, внутрішніх стійких зв'язків і стосунків об'єктивного і суб'єктивного характеру, а також підсистеми змістовного, організаційного і методичного плану. Спортивно-патріотичне виховання, яке є одним з напрямів патріотичного виховання, спрямоване на розвиток морально-вольових якостей, виховання сили, спритності, витривалості, стійкості, мужності дисциплінованості в процесі занять фізичною культурою і спортом, формування досвіду служіння вітчизні й готовності до захисту Батьківщини, що і є ознакою патріотизму.

Зазначимо, що у патріотичному вихованні особистості велике значення має фізкультурно-масова робота, яка повинна починатися з навчання у школі. Це пояснюється тим, що вона є популярною серед учнівської молоді, однією з ефективних форм її всебічного розвитку. Взагалі є різноманітні спортивні форми та методи патріотичного виховання, які розвивають патріотичні почуття особистості. Мова йде, наприклад, щодо змагання зі спортивних ігор; військово-патріотична спортивна гра «Зірниця»; туристські походи місцями слави українського народу. Ці організаційні форми теж мають відношення до спорту, фізичної культури та компенсують нестачу урочних занять і сприяють підвищенню патріотичної вихованості старших підлітків та формуванню суспільних і особистих ціннісних орієнтацій.

Наприклад, метою туристичного походу є активний відпочинок; заохочення до здорового способу життя; розширення морально-ціннісних орієнтацій; зміцнення тілесного і духовного здоров'я; розвиток основних фізичних якостей; загартування характеру; закріплення нових знань, рухових умінь і навичок; забезпечення внутрішньої єдності цінностей здоров'я молоді з базовими моральними і духовними цінностями. Саме ця діяльність найбільше сприяє патріотичному вихованню особистості у процесі фізкультурно-масової роботи. А під час проведення змагання зі спортивних ігор стимулюється мотивація учнів, підвищується їхня активність, ініціативність, винахідливість. Для забезпечення ефективності колективних дій молоді потрібно дотримуватися відповідних соціонормативних вимог. Зміст спортивних змагань повинен відповідати завданням патріотичного виховання; щоб під час проведення спортивних змагань ураховувалися психологічні, фізіологічні, вікові та статеві особливості учнів, дотримувалися моральні норми поведінки; щоб у процесі організації змагань учні поступово готувалися до майбутньої професійної діяльності (Тумчук 2012, p. 11) [3].

Слід звернути увагу й на ще одну популярну спортивну форму та метод патріотичного виховання особистості - спортивно-вишкільний пластовий табір. Програма спортивно-вишкільного табору містить навчання (теоретичні та практичні заняття) та змагання з футболу, волейболу, фрізбї, гандболу, американського футболу, бейсболу, бадмінтону, легкої атлетики, стрільби, настільного тенісу, гімнастики, бойового гопака, народних танців, а також теренові ігри, змагання, смуги перешкод тощо та передбачає підготовку до змагань більшого масштабу – спартакіади (Sheludesheva 2009, p. 285) [4]. Спортивно-вишкільний табір – це спеціалізований спортивний пластовий табір, метою якого є надання учасникам основних знань із різних видів спорту та можливості розвивати спортивні здібності. Але завдання табору не готувати чемпіонів у спорті, а, використовуючи спорт як засіб, що має завдання виховувати лідерів у житті, формувати

патріотичну свідомість, національну духовність та почуття колективізму на засадах християнської моралі, духовності та плеканні національних традицій. Всі ці різноманітні спортивні форми та методи патріотичного виховання і є чинниками, які допомагають виховувати патріотичні почуття особистості.

Але, на нашу думку, і професійний спорт має велике значення щодо формування патріотизму в молоді вже на рівні дії на її національну свідомість. І держава повинна забезпечити всі умови для розвитку спорту. Наприклад, однією з ефективних складових позашкільної освіти, що має потужний виховний потенціал, є система дитячо-юнацьких спортивних шкіл (ДЮСШ). ДЮСШ визначені як позашкільні навчальні заклади спортивного профілю, що забезпечують розвиток здібностей вихованців в обраному виді спорту, створюють необхідні умови для гармонійного виховання, фізичного розвитку, повноцінного оздоровлення, змістовного відпочинку та дозвілля дітей і молоді, самореалізації, набуття навичок здорового способу життя, підготовки спортивного резерву для збірних команд України. Слід звернути увагу на те, що «великий» спорт є основою у формуванні державного патріотизму та допомагає у вихованні патріотизму під час виступу за свою країну. На сьогодні в дитячо-юнацьких спортивних школах займається 615911 вихованців, що становить приблизно 11 % від загальної кількості учнів і студентської молоді України віком від 6 до 18 років (Rotters 2012, р. 294) [5]. Проблема спортивного виховання стоїть в Україні дуже гостро у зв'язку з інтернет-залежністю молоді. Інтернет, соціальні мережі – все це відводить людей у віртуальний світ, який формує свої цінності, а точніше, їх відсутність. Необхідна чітка програма держави з розвитку спорту, за допомогою якого необхідно виховувати культ спорту, здорового способу життя і відчуття патріотизму.

На сьогодні спорт усе ж таки є дуже популярним серед молоді. Фізична культура і спорт є одними з ефективних засобів профілактики захворювань, зміцнення здоров'я і підтримки високої працездатності людини. Регулярні заняття з фізичної підготовки дозволяють не тільки оволодіти руховими навичками, необхідними для професійної діяльності, розвинути фізичні якості, але й сприяють вихованню патріотизму громадян, допомагають загартувати характер, підготувати себе до захисту Батьківщини. На думку російського дослідника В. Видріна, фізичну культуру і спорт можна беззаперечно віднести до тих видів діяльності, через які особистість проявляє свої цінності й створює їх. Цінності тут можуть виявлятися або як здоров'я, фізичне вдосконалення, або як конкретні результати (зайняте місце, рекорд), або опосередковано – підвищення продуктивності праці, загальної вихованості й культурності людини (Vydryn 1976, р. 9) [6].

Треба звернути увагу на те, що і професійний спорт має велике значення у вихованні патріотичних почуттів особистості, соціалізація якої відбувається і за межами освітнього простору. Головною метою роботи у процесі фізичного вдосконалення є розвиток якостей особистості, громадянина, спортсмена, що відповідають національно-державним інтересам, формуванню моральної і психічної готовності працювати на користь країни, активно і захоплено змагатися в будь-яких екстремальних умовах спортивного поєдинку в ім'я Батьківщини, вірності спортивному обов'язку, дисциплінованості і відповідальності за належність до збірної команди своєї країни, області, міста, навчального закладу. Таким чином, основним завданням всієї діяльності спеціалістів у сфері фізичної культури і спорту повинно бути забезпечення рівня важливості державного патріотизму у підростаючого покоління, формування у свідомості кожного підлітка, хлопця, дівчини розуміння залежності долі країни, народу від того, якою мірою всі вони керуватимуться в своїх діях ідеями патріотизму (Kutlubaeva 2010, р. 252) [7].

«Для престижу нації по-справжньому важливі дві речі: польоти в космос і золоті олімпійські медалі», - сказав 35-й президент США Джон Кеннеді на початку 60-х років минулого століття [8]. Спорт виховує патріотизм у уболівальників та спортсменів, і водночас сам зростає на його ґрунті. Люди слідкують за змаганнями та грою, уболівають за улюбленими спортсменами та спортивними командами. Значна кількість уболіває не тільки перед телевізорами, а йде на стадіони, їздить в інші міста і країни, щоб мати змогу бути присутніми на грі чи змаганні, особисто на собі відчути атмосферу спортивної події.

Спортивна команда, що виступає за якесь конкретне місто чи країну, отримує впевненість у власних силах, за рахунок підтримки уболівальників; намагаються відстояти честь та гідність батьківщини. Окрім того, підтримка цієї команди зближує

вболівальників, пробуджує в них почуття гордості за свою команду, за своє місто чи країну. Не так давно ми самі мали змогу спостерігати та бути присутніми на значній події для України – Чемпіонат Європи з футболу «Євро-2012». Не тільки міста, у яких проходив чемпіонат, а й вся країна поринула в атмосферу цього футбольного змагання. Євро-2012 – це наймасштабніша подія в історії незалежної України і найкраще організований спортивний захід. Цей турнір встановив надзвичайно високі стандарти організації футбольних матчів. Синьо-жовті прапори майоріли і в Донецьку, і в Севастополі, і у Львові. Люди відчували себе громадянами однієї країни. Всі вболівали та переживали за свою збірну, відчували гордість за свою країну, за те, що саме в Україні відбувається подія такого рівня.

Багато з наших спортсменів можуть стати справжнім прикладом для молодих людей. Кому зараз не відоме ім'я славетного стрибунка з жердиною Сергія Бубки? Він прославив рідну Батьківщину як неодноразовий чемпіон світу та Олімпійських ігор. Світовий рекорд, встановлений Сергієм Бубкою, ще й досі не побитий, хоч як не намагаються зробити це його конкуренти. Лілія Підкопаєва, брати Клички, Руслан Пономарьов, Яна Клочкова, Андрій Шевченко – ці спортсмени своїм талантом та працею підняли імідж українського спорту та й загалом України на новий, значно вищий рівень. Крім цього, ці великі спортсмени є прикладом та кумирами для сотень тисяч дітей, які прагнуть чи прагнуть бути схожими на них.

Безумовно, не слід забувати і спортсменів з обмеженими фізичними можливостями. Адже це люди, які мають неймовірну силу волі і яку варто брати за приклад. Він них іде надзвичайна самовіддача, вони можуть навчити, як потрібно жити, творити й займатися спортом. Загалом українські параолімпійці, незважаючи на обмежені фізичні можливості, продовжують здобувати переможні місця у змаганнях різного рівня. Ми повинні пишатися ними, бо такий професіоналізм, мужність і патріотизм у черговий раз підтверджують авторитет нашої держави.

На підставі таких прикладів спортивних досягнень, можна сказати, що спорт відіграє значну роль у формуванні патріотичних почуттів. Патріотизм може бути сформований лише в результаті узгодженого впливу на свідомість, емоційно-вольову сферу в поєднанні з організацією відповідної діяльності. Молоді надані можливості для реалізації своїх потреб та інтересів. Тому дуже важливо зацікавити молодь новими видами і формами патріотичної виховної діяльності.

Спортивна діяльність, виховуючи патріотизм, формує морально-вольові якості (чесність, справедливість, відповідальність, працьовитість, дисциплінованість, доброзичливість, рішучість, цілеспрямованість, сміливість, сила волі), розвиває у юнаків призовного віку почуття любові до Батьківщини і високої відповідальності за свою спортивну підготовку. Спортсмени-школярі прагнуть прославити свій колектив новими спортивними досягненнями, що є одним з найважливіших форм прояву патріотизму. Крім того, у процесі занять спортом проявляються і формуються національні відносини між спортсменами та тренерами різних районів, міст, держав. Спорт і спортивні змагання об'єднують і зближують різні народи, духовно-моральну культуру різних етносів і національностей, виховують любов і відданість до своєї Батьківщини, виступають як засоби морального та патріотичного виховання.

Щодо ролі спорту у суспільстві іспанський філософ Хосе Ортега-і-Гассет первинну роль в житті людини і суспільства відводив грі, вважаючи, що всі види діяльності, пов'язані з досягненням будь-яких практичних, утилітарних цілей, – це життя другого порядку. Ігрова ж діяльність має для людини сутнісний сенс і значення, бо в її безцільності життєва початкова активність виявляється органічно і невимушено, має творчий характер. Кращий приклад такої безцільної напруги сил і творчості Ортега-і-Гассет бачив у спорті, який він відносив до категорії вищих форм діяльності. У роботі «Про спортивно-святковий сенс життя» він висунув тезу про те, що саме спорт є основою культури і цивілізації, що культура – донька не природи, а спорту» (Василюк 2007) [9].

Головною цінністю спорту є свобода самореалізації особистості в такій проекції культури, як змагання вмінь і можливостей людської тілесності та розуму. Серед ціннісних орієнтацій особистості у спорті особливе місце посідають соціальне благо, моральне добро, естетичні характеристики. Значна роль належить спрямованості особистості на самовиховання, самовдосконалення, самоподолання, а отже, на

самореалізацію і самоствердження. Ціннісними орієнтаціями особистості в сучасному спорті є також суспільне визнання, покращення власних фізичних можливостей і навичок, підвищення рівня інтелекту та збільшення світоглядного горизонту; отримання матеріального та морального задоволення, прагнення до досконалості, поліпшення особистих, групових і абсолютних рекордів, забезпечення себе і родини високими соціальними стандартами (Vaszunov 2012, p. 15) [10]. На сучасному етапі становлення української державності патріотизм як ціннісна орієнтація у спорті набуває особливого значення у зв'язку з потребою захисту економічних, політичних і соціокультурних інтересів країни в різних світових процесах.

Література:

1. Овчинников С. А. Физическая культура личности как ведущий фактор в системе формирования здорового образа жизни студента : автореф. дис. ...канд. пед. наук : спец. 13. 00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования [Электронный ресурс] / Сергей Анатольевич Овчинников. – Н. Новгород, 2006. – Режим доступа : <http://www.dissercat.com/content/fizicheskaya-kultura-lichnosti-kak-vedushchii-faktor-v-sisteme-formirovaniya-zdorovogo-obraz>

2. Визитей Н. Н. Физическая культура и спорт как социальное явление / Н. Н. Визитей. – Кишинев : Изд-во «Штиинца», 1986. – 161 с.

3. Тимчик М. В. Патріотичне виховання старших підлітків у процесі фізкультурно-масової роботи : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / Микола Валерійович Тимчик. – К. : Б.в., 2012. – 19 с.

4. Шелудешева М. В. Спортивно-вишкільний пластовий табір «Калиновий оберіг», як форма фізичного виховання молоді / М. В. Шелудешева // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2009. – № 10. – С. 284–287.

5. Роттерс Т. Т. Постановка проблеми організації виховного процесу в дитячо-юнацьких спортивних школах / Т. Т. Роттерс, В. М. Мазін // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. – Запоріжжя, 2012. – Вип. 24 (77). – С. 294–301.

6. Выдрин В. М. Физическая культура как ценность / В. М. Выдрин. – Л. : Знание, 1976. – 12 с.

7. Кутлубаева А. Т. Спортивно-патриотическое воспитание в сфере физической культуры / А. Т. Кутлубаева // Казанская наука. – 2010. – № 9. – Вып. 2. – С. 251–253.

8. Корчагина М. Великое противостояние [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.alleyasporta.ru/article/view/223>

9. Бацунов С. М. Спорт в системі цінностей: теоретичний аналіз [Електронний ресурс] / С. М. Бацунов // Нова парадигма: Філософія. Політологія. Соціологія : журнал наукових праць. – К. : НПУ, 2007. – Вип. 62. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum./Sprt/2006_1/batsunov.pdf

10. Бацунов С. М. Спорт як соціокультурний феномен : автореф. дис. ... канд. філос. наук : спец. 09.00.03 «Соціальна філософія та філософія історії» / Сергій Миколайович Бацунов. – Запоріжжя : Б.в., 2012. – 20 с.

References:

1. Ovchynnikov S. A. Fyzycheskaya kultura lychnosty kak vedushhyj faktor v systeme formirovaniya zdorovogo obraza zhyzny studenta : avtoref. dys. ...kand. ped. nauk : specz. 13.00.01 «Obshhaya pedagogyka, ystoryya pedagogyky u obrazovaniya [Elektronnyj resurs] / Sergej Anatolevych Ovchynnikov. – N. Novgorod, 2006. – Rezhym dostupa : <http://www.dissercat.com/content/fizicheskaya-kultura-lichnosti-kak-vedushchii-faktor-v-sisteme-formirovaniya-zdorovogo-obraz>

2. Vyzytej N. N. Fyzycheskaya kultura y sport kak socyalnoe yavlenye / N. N. Vyzytej. – Kyshynev : Yzd-vo «Shtyynca», 1986. – 161 s.

3. Tymchuk M. V. Patriotychnе vuxovannya starshyx pidlitkiv u procesi fizkulturno-masovoyi roboty : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : specz. 13.00.07 «Teoriya i metodyka vuxovannya» / Mykola Valerijovych Tymchuk. – K. : B.v., 2012. – 19 s.

4. Sheludesheva M. V. Sportyvno-vyshkilnyj plastovyj tabir «Kalynovyj oberig», yak forma fizychnogo vixovannya molodi / M. V. Sheludesheva // Pedagogika, psykologiya ta medyko-biologichni problemy fizychnogo vixovannya i sportu. – 2009. – # 10. – S. 284–287.
5. Rotters T. T. Postanovka problemy organizaciyi vixovnogo procesu v dytyachoyunaczkyx sportyvnyx shkolax / T. T. Rotters, V. M. Mazin // Pedagogika formuvannya tvorchoyi osobystosti u vyshnij i zagalnoosvitnij shkolax : zb. nauk. pr. – Zaporizhzhya, 2012. – Vyp. 24 (77). – S. 294–301.
6. Vydryn V. M. Fyzycheskaya kultura kak cennost / V. M. Vydryn. – L. : Znanye, 1976. – 12 s.
7. Kutlubaeva A. T. Sportyvno-patryoticheskoє vospytanye v sfere fizycheskoj kultury / A. T. Kutlubaeva // Kazanskaya nauka. – 2010. – # 9. – Vyp. 2. – S. 251–253.
8. Korchagyna M. Velykoe protyvostoyanye [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupa : <http://www.alleyasporta.ru/article/view/223>
9. Baczunov S. M. Sport v systemi cinnostej: teoretychnyj analiz [Elektronnyj resurs] / S. M. Baczunov // Nova paradygma: Filosofiya. Politologiya. Sociologiya : zhurnal naukovyx prac. – K. : NPU, 2007. – Vyp. 62. – Rezhym dostupu : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum./Sprr/2006_1/batsunov.pdf
10. Baczunov S. M. Sport yak sociokulturnyj fenomen : avtoref. dys. ... kand. filos. nauk : specz. 09.00.03 «Socialna filosofiya ta filosofiya istoriyi» / Sergij Mykolajovyx Baczunov. – Zaporizhzhya : B.v., 2012. – 20 s.

Современное украинское общество как никогда нуждается не только высокообразованных, но и патриотически настроенных граждан. Спорт как физическая, воспитательная и игровая деятельность призван формировать патриотические чувства личности. В ее патриотическом воспитании большое значение также имеют разные формы физкультурно-массовой работы, направленной, кроме другого, и на формирование и развитие морально-волевых качеств индивида, генерирования у него опыта служения отчизне и готовности к ее защите. В то же время патриотизм может быть сформирован лишь в результате целеустремленного влияния на сознание человека, ее эмоционально-волевою сферу, с одной стороны, и как продукт самореализации личности – из другого.

Главной ценностью спорта является свобода самореализации личности в такой проекции культуры, как соревнование умений и возможностей человеческой телесности и ума. Среди ценностных ориентаций личности в спорте особенное место занимают социальное благо, моральное добро, эстетические характеристики. Значительная роль принадлежит направленности личности на самовоспитание, самосовершенствование, самопреодоление, а следовательно, на самореализацию и самоутверждение. На современном этапе становления украинской государственности патриотизм как ценностная ориентация в спорте приобретает особое значение в связи с потребностью защиты экономических, политических и социокультурных интересов страны в разных мировых процессах.

Ключевые слова: человек, образование, культура, спорт, физическая культура, патриотическое воспитание, патриотизм.

Modern Ukrainian society than ever requires not only highly skilled, but also patriotic citizens. Sport as a physical, educational and gaming activities designed to create a sense of patriotic person. Her patriotic education of great importance also various forms of sports and media work aimed, among other things, the formation and development of moral and volitional qualities of the individual, generating in his homeland service experience and willingness to protect it. However, patriotism can be formed only by deliberate action on the human mind and its emotional and volitional, on the one hand, and as a product of self-identity – on the other.

The main value of sport is the freedom of self-identity in such a projection of culture, race skills and capabilities of the human mind and physicality. Among individual value orientations in sport special place occupied social good, moral good aesthetic characteristics. A significant role is played by the individual focus on self-improvement, samopodolannya, therefore, to self-realization and self-affirmation. At the present stage of Ukrainian statehood patriotism as value orientation in sport is of particular importance in connection with the

need to protect the economic, political and cultural interests of the country in various international processes.

Key words: people, education, culture, sports, physical education, patriotic education, patriotism.